

Презентациялар жинағы педагогтерге арналған оқу құралына

Жалпы білім беретін мектептердің 5-11 сыныптарында салауатты өмір салты сабақтарын және тренингтерін өткізуге арналған бейнесабақтарды пайдалану.

Жалпы білім беретін
мектептердің
5-11 сыныптарында салауатты
өмір салты сабақтарын және
тренингтерін өткізуге арналған
бейнесабақтарды пайдалану

Педагогтарға арналған оқу құралы

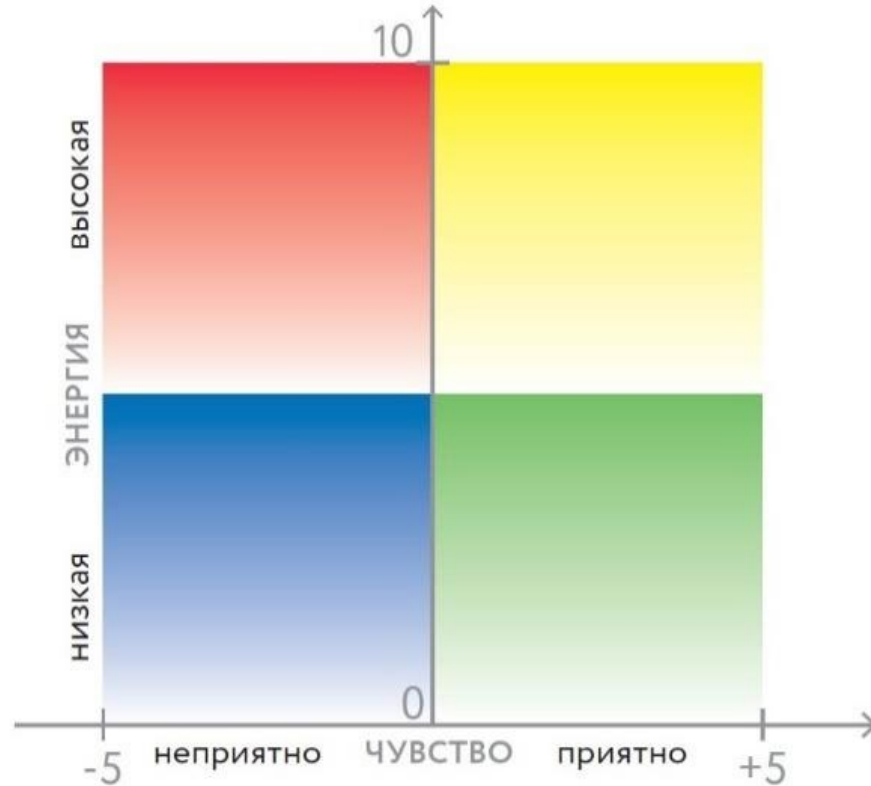
Астана
2024

Эмоцияны қалай басқаруға болады

«Эмоциямызды басқарамыз» сабағы

Өздеріңізді қалай сезінесіздер?

Плутчиктің «Түймедағы»

Көңіл-күй шаршысындағы эмоциялар

Диалог: тыңдаймыз және түсінеміз

«Сыпайы сөйлейміз» сабағы

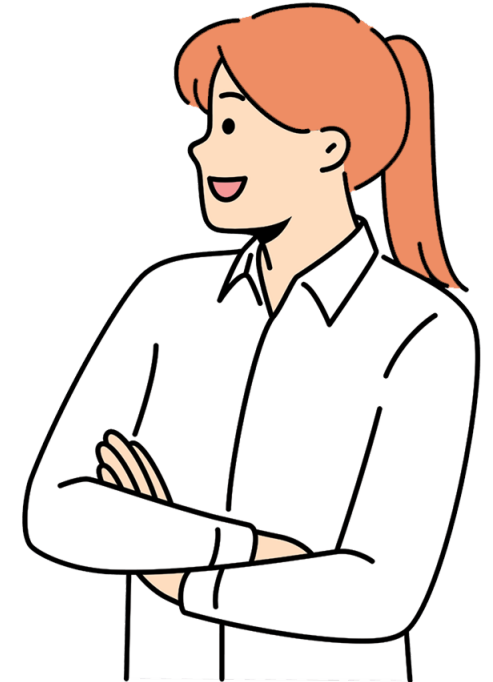
Дене қалпын (отырыс-тұрысын) қайталаймыз және өзімізді бақылаймыз

1. Мен өзім әңгімелесіп отырған адамды жеткілікті дәрежеде мұқият тыңдаймын ба?
2. Әңгімелесіп отырған адаммен өз ойыммен және ұайымдарыммен бөліскім келе ме?
3. Мен не айтқым және не істегім келеді?
4. Мұндай жағдайда ұрсыспау үшін не туралы сөйлесуге болар еді?

Дене қалпын (отырыс-тұрысын) қайталаймыз және өзімізді бақылаймыз

1. Мен өзім әңгімелесіп отырған адамды жеткілікті дәрежеде мұқият тыңдаймын ба?
2. Әңгімелесіп отырған адаммен өз ойыммен және уайымдарыммен бөліскім келе ме?
3. Мен не айтқым және не істегім келеді?
4. Мұндай жағдайда ұрсыспау үшін не туралы сөйлесуге болар еді?

Дене қалпын (отырыс- тұрысын) қайталаймыз және өзімізді бақылаймыз

1. Мен өзім әңгімелесіп отырған адамды жеткілікті дәрежеде мұқият тыңдаймын ба?
2. Әңгімелесіп отырған адаммен өз ойыммен және уайымдарыммен бөліскім келе ме?
3. Мен не айтқым және не істегім келеді?
4. Мұндай жағдайда ұрсыспау үшін не туралы сөйлесуге болар еді?

Дене қалпын (отырыс-тұрысын) қайталаймыз және өзімізді бақылаймыз

1. Мен өзім әңгімелесіп отырған адамды жеткілікті дәрежеде мұқият тыңдаймын ба?
2. Әңгімелесіп отырған адаммен өз ойыммен және ұайымдарыммен бөліскім келе ме?
3. Мен не айтқым және не істегім келеді?
4. Мұндай жағдайда ұрсыспау үшін не туралы сөйлесуге болар еді?

Дене қалпын (отырыс-тұрысын) қайталаймыз және өзімізді бақылаймыз

1. Мен өзім әңгімелесіп отырған адамды жеткілікті дәрежеде мұқият тыңдаймын ба?
2. Әңгімелесіп отырған адаммен өз ойыммен және ұайымдарыммен бөліскім келе ме?
3. Мен не айтқым және не істегім келеді?
4. Мұндай жағдайда ұрсыспау үшін не туралы сөйлесуге болар еді?

Дене қалпын (отырыс-тұрысын) қайталаймыз және өзімізді бақылаймыз

1. Мен өзім әңгімелесіп отырған адамды жеткілікті дәрежеде мұқият тыңдаймын ба?
2. Әңгімелесіп отырған адаммен өз ойыммен және уайымдарыммен бөліскім келе ме?
3. Мен не айтқым және не істегім келеді?
4. Мұндай жағдайда ұрсыспау үшін не туралы сөйлесуге болар еді?

Дене қалпын (отырыс-тұрысын) қайталаймыз және өзімізді бақылаймыз

1. Мен өзім әңгімелесіп отырған адамды жеткілікті дәрежеде мұқият тыңдаймын ба?
2. Әңгімелесіп отырған адаммен өз ойыммен және ұайымдарыммен бөліскім келе ме?
3. Мен не айтқым және не істегім келеді?
4. Мұндай жағдайда ұрсыспау үшін не туралы сөйлесуге болар еді?

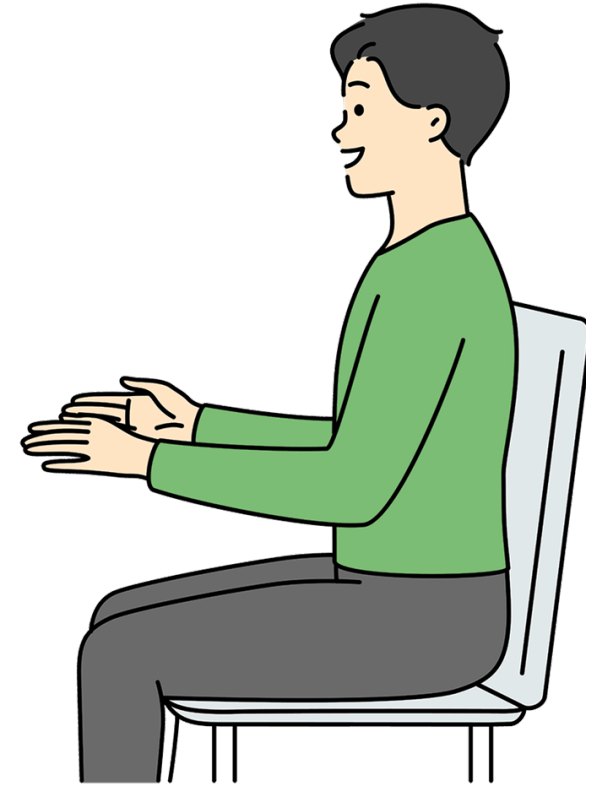
Дене қалпын (отырыс-тұрысын) қайталаймыз және өзімізді бақылаймыз

1. Мен өзім әңгімелесіп отырған адамды жеткілікті дәрежеде мұқият тыңдаймын ба?
2. Әңгімелесіп отырған адаммен өз ойыммен және уайымдарыммен бөліскім келе ме?
3. Мен не айтқым және не істегім келеді?
4. Мұндай жағдайда ұрсыспау үшін не туралы сөйлесуге болар еді?

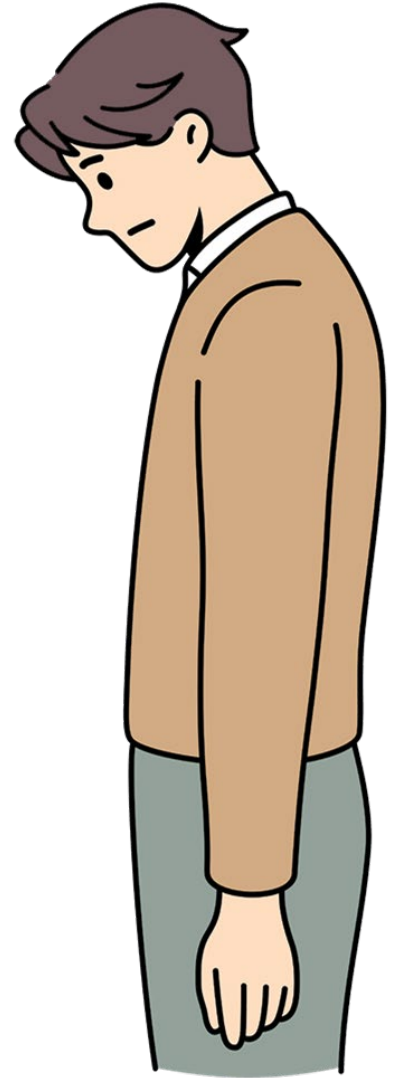
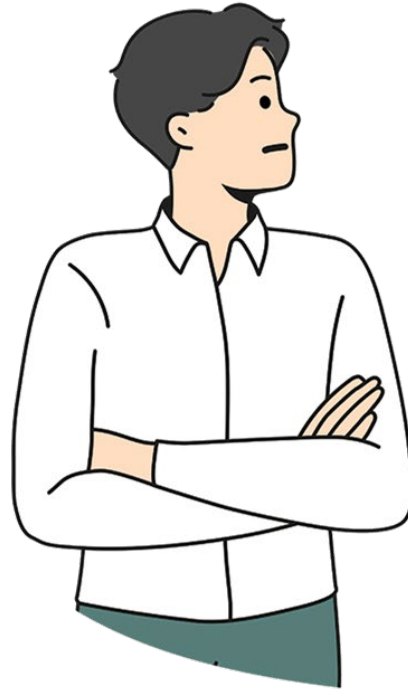
Дене қалпын (отырыс-тұрысын) қайталаймыз және өзімізді бақылаймыз

1. Мен өзім әңгімелесіп отырған адамды жеткілікті дәрежеде мұқият тыңдаймын ба?
2. Әңгімелесіп отырған адаммен өз ойыммен және ұайымдарыммен бөліскім келе ме?
3. Мен не айтқым және не істегім келеді?
4. Мұндай жағдайда ұрсыспау үшін не туралы сөйлесуге болар еді?

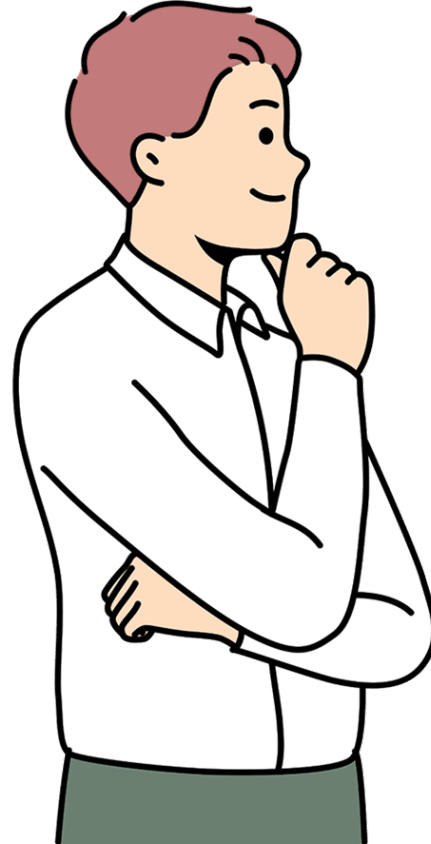
Дене қалпын (отырыс-тұрысын) қайталаймыз және өзімізді бақылаймыз

1. Мен өзім әңгімелесіп отырған адамды жеткілікті дәрежеде мұқият тыңдаймын ба?
2. Әңгімелесіп отырған адаммен өз ойыммен және уайымдарыммен бөліскім келе ме?
3. Мен не айтқым және не істегім келеді?
4. Мұндай жағдайда ұрсыспау үшін не туралы сөйлесуге болар еді?

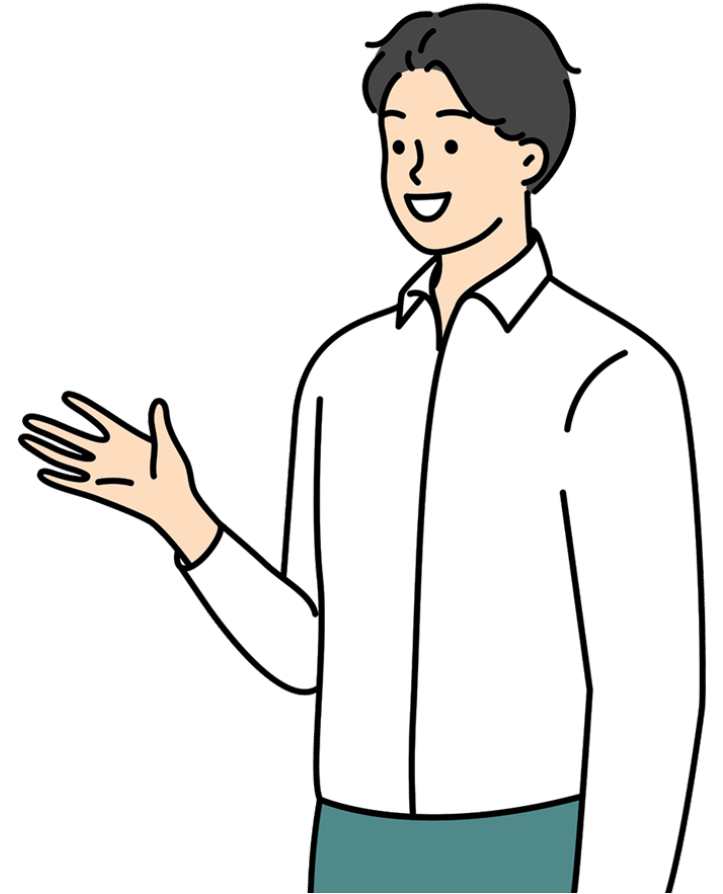
Дене қалпын (отырыс-тұрысын) қайталаймыз және өзімізді бақылаймыз

1. Мен өзім әңгімелесіп отырған адамды жеткілікті дәрежеде мұқият тыңдаймын ба?
2. Әңгімелесіп отырған адаммен өз ойыммен және уайымдарыммен бөліскім келе ме?
3. Мен не айтқым және не істегім келеді?
4. Мұндай жағдайда ұрсыспау үшін не туралы сөйлесуге болар еді?

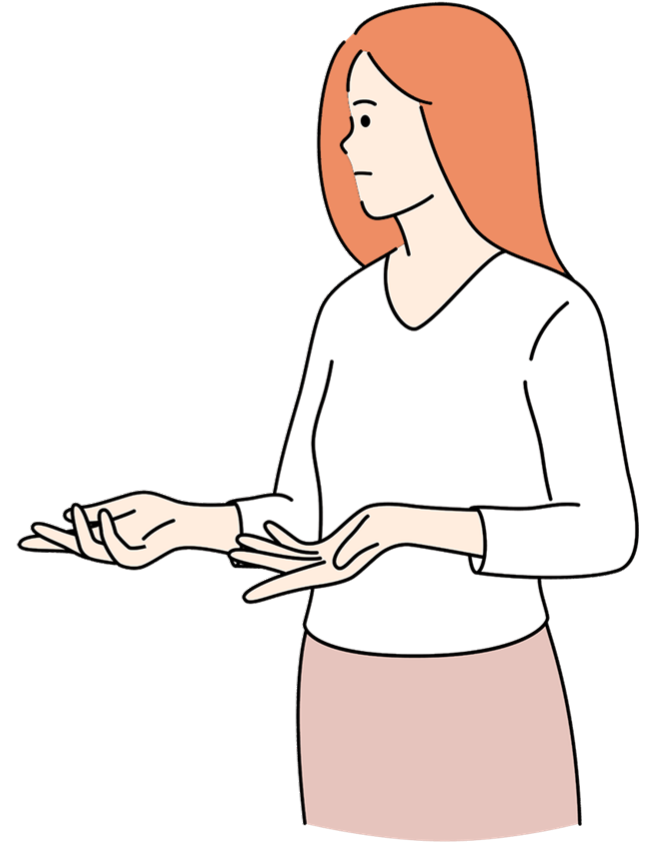
Дене қалпын (отырыс-тұрысын) қайталаймыз және өзімізді бақылаймыз

1. Мен өзім әңгімелесіп отырған адамды жеткілікті дәрежеде мұқият тыңдаймын ба?
2. Әңгімелесіп отырған адаммен өз ойыммен және уайымдарыммен бөліскім келе ме?
3. Мен не айтқым және не істегім келеді?
4. Мұндай жағдайда ұрсыспау үшін не туралы сөйлесуге болар еді?

Дене қалпын (отырыс-тұрысын) қайталаймыз және өзімізді бақылаймыз

1. Мен өзім әңгімелесіп отырған адамды жеткілікті дәрежеде мұқият тыңдаймын ба?
2. Әңгімелесіп отырған адаммен өз ойыммен және уайымдарыммен бөліскім келе ме?
3. Мен не айтқым және не істегім келеді?
4. Мұндай жағдайда ұрсыспау үшін не туралы сөйлесуге болар еді?

Дене қалпын (отырыс-тұрысын) қайталаймыз және өзімізді бақылаймыз

1. Мен өзім әңгімелесіп отырған адамды жеткілікті дәрежеде мұқият тыңдаймын ба?
2. Әңгімелесіп отырған адаммен өз ойыммен және уайымдарыммен бөліскім келе ме?
3. Мен не айтқым және не істегім келеді?
4. Мұндай жағдайда ұрсыспау үшін не туралы сөйлесуге болар еді?

Дене қалпын (отырыс-тұрысын) қайталаймыз және өзімізді бақылаймыз

1. Мен өзім әңгімелесіп отырған адамды жеткілікті дәрежеде мұқият тыңдаймын ба?
2. Әңгімелесіп отырған адаммен өз ойыммен және уайымдарыммен бөліскім келе ме?
3. Мен не айтқым және не істегім келеді?
4. Мұндай жағдайда ұрсыспау үшін не туралы сөйлесуге болар еді?

Әңгіме барысында ақпаратты қалай береміз

Маған қонаққа кел

- Сенің келетінің өте қуаныштымын!
- Осыдан келіп көр!
- Сен маған сондай ұнайсың, енді маған келгеніңді зарыға күтемін!
- Келесің бе, келмейсің бе, маған бәрібір.
- Жалынамын, келші!
- Сенен сондай шаршадым!
- (итімнен, әкемнен, ағамнан...) қорықпасаң, кел.
- Шынымен келуге дайынсың ба?
- Әрине, келмейсің, бірақ келіп қалсаң ше?

Естіп тұрғанымдай, сен...

- «... бағалайсың»
- «... ұайымдайсың»
- «... үлкен мәнге ие деп санайсың»

Есту үшін қалай тыңдау керек

- Ештеңеге алаңдамай, толық қатысу керек.
- Әңгімелесіп отырған адамның сезімдеріне, қажеттіліктеріне, құндылықтарына баса назар аудару керек.
- Өз түсінігіңізді көрсету, сонымен бірге оның дұрыстығын тексеру керек.
- Кеңес беруге асықпау керек. Кейде адамның жанында болу маңыздырақ.

Өзім туралы не ойлаймын

«Өзіңізге деген сенімділікті қалай дамытуға болады» сабағы

Өзім туралы не ойлаймын?..

Мен рахаттана тыныс
аламын — менде бәрі
жақсы

Мен тек дұрыстап оқи
алмаймын

Мен ешқашан
математикадан үштен
жоғары баға алмаймын!

Мықты бол, сабыр ет, бар
зейініңді мақсатқа бұр да,
соған жет!

Мен ешқашан жетістікке
жете алмаймын.

Мен күшті оқи алмасам да, күн
сайын шыңдалып келемін.

Математика қиын болғанмен,
маған біреу көмектесе, үйреніп
кете аламын

Мұны қалай жасау керек
екенін білмейтін жалғыз
менмін

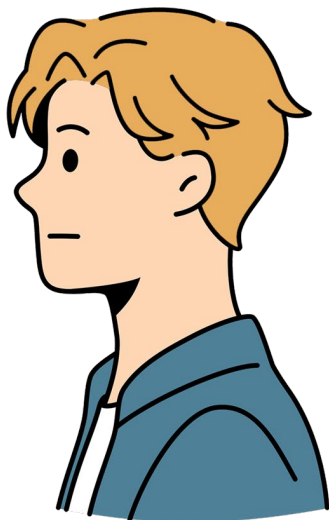
Өзім туралы не ойлаймын?..

Мен бәрібір командаға кірмеймін.
Жаттығып, өзімді қинаудың не қажеті
бар?

Ешқашан жолым
болмайды

Мен мұғаліммен
сөйлесіп, көмек сұрай
аламын.

Бұл бала менің досым
болмаса да, басқалары
табылады

Ешкім менімен дос болғысы
келмейді.

Ағылшын тілінен тестіні
тапсыра алмадым. Ештеңені
дұрыс істей алмаймын

Ата-анам маған не істеу керек
екенін түсінуге көмектесе алады

Мен бұл командадағы ең
нашар ойыншымын.

Тіпті тырысып та көрмеймін
– маған бәрі күлетін болады

Өзім туралы не ойлаймын?..

Ой, қаламымды ұмытып
кеттім. Үнемі бәрін
ұмытып жүремін!

Мүлт кеткеніме сене алмай
тұрмын. Мен сондай бейбақпын

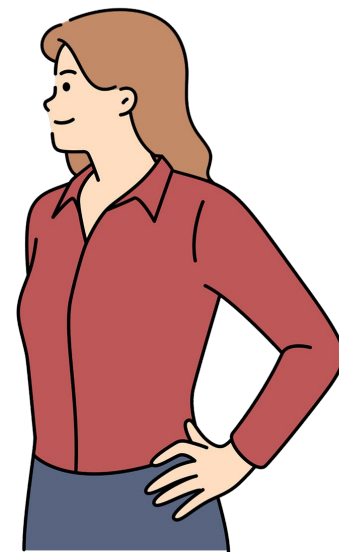
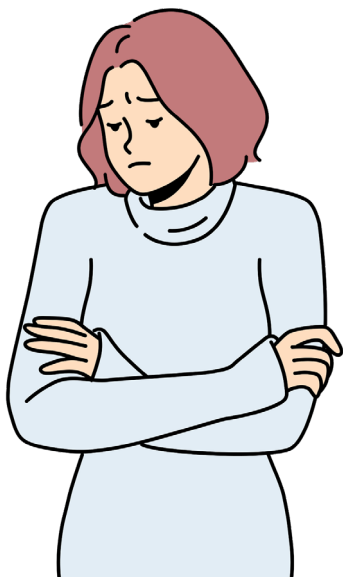
Не болса да,
қолымнан келеді

Егер жақсылап кірісsem, бұдан
да көп жетістікке жете
аламын

Бұл жолы қолымнан келмеді,
бірақ мен тырыстым

Менің мұнда достарым
бар

Менімен ешкім бір партада
отырмайды. Барлығын достары көп,
ал менде жоқ

Дұрыс емес

- Қолымнан ештеңе келмейді
- Ешкім менімен дос болғысы келмейді
- Мен ешкімге ұнамаймын
- Бәрі маған күледі
- Мен ешқашан жетістікке жете алмаймын
- Ешкім маған не болып жатқанына мән бермейді
- Біздің мектепте маған ештеңе ұнамайды

Дұрыс

- Ешқашан және әрқашан,
мәңгілік

әзірге немесе **кейде**

- ешкім және бәрі

біреу;

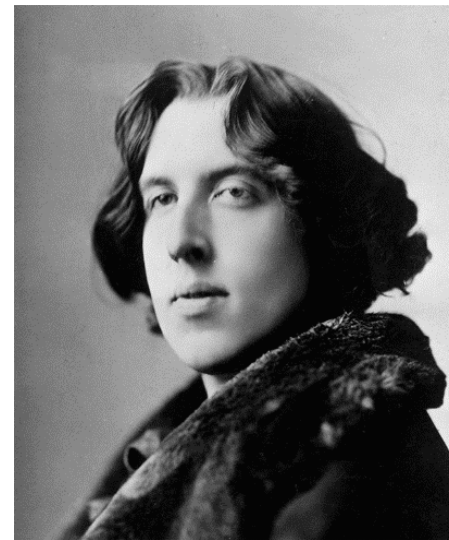
- ештеңе

**нені меңзегеніңізді
нақтылаған жөн**

*Тәжірибе де қателіктен жаралған,
Даналар да кері ағыстан нәр алған
(ақын Кәкімбек Салықовтың аудармасы)*
Александр Сергеевич Пушкин

*Тәжірибе – әркім өз қателігіне
қоятын ат.*

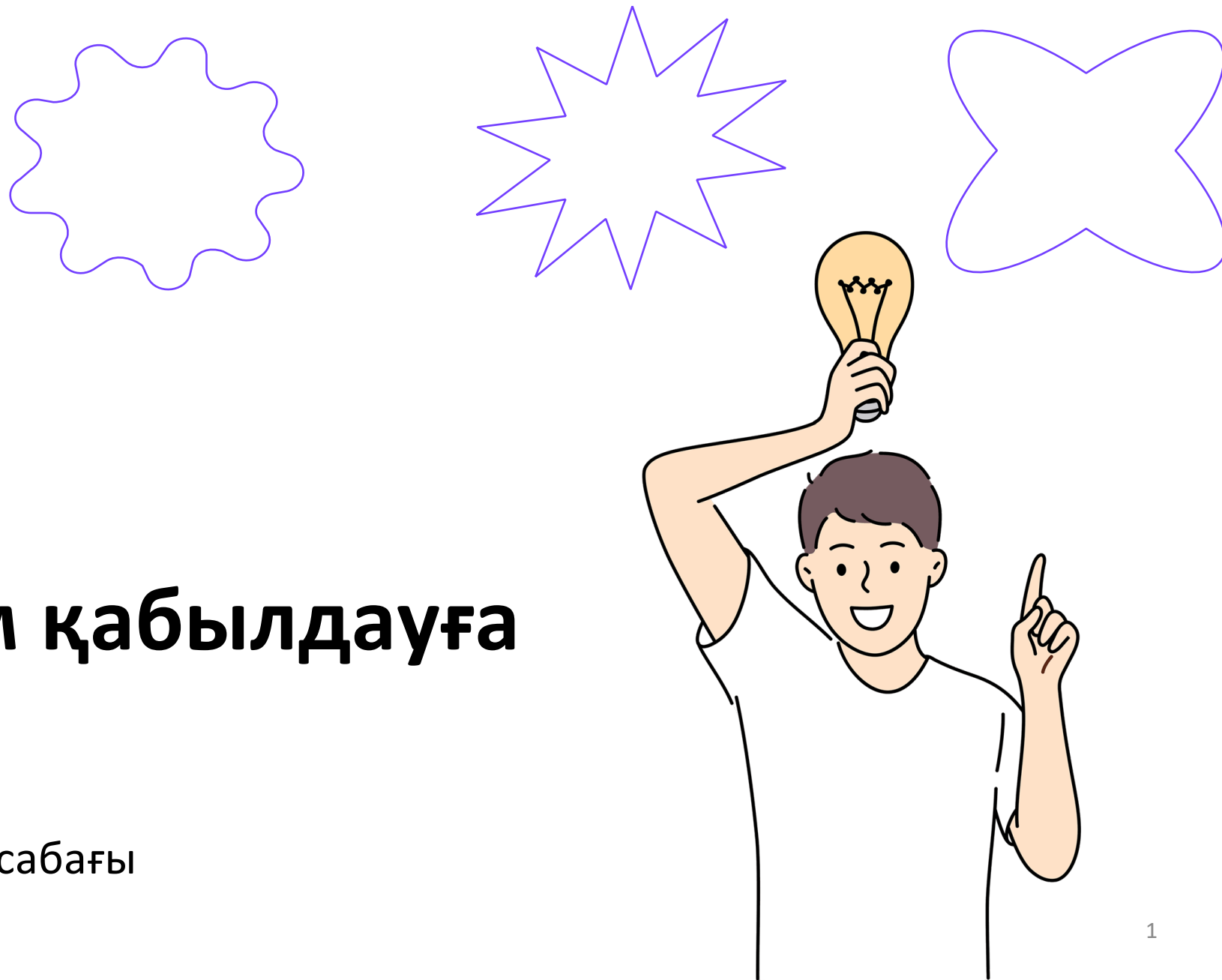
Оскар Уайльд

Қате туралы халық даналығы

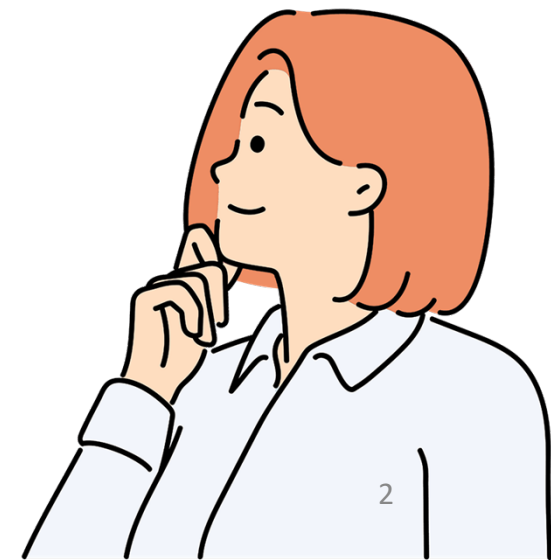
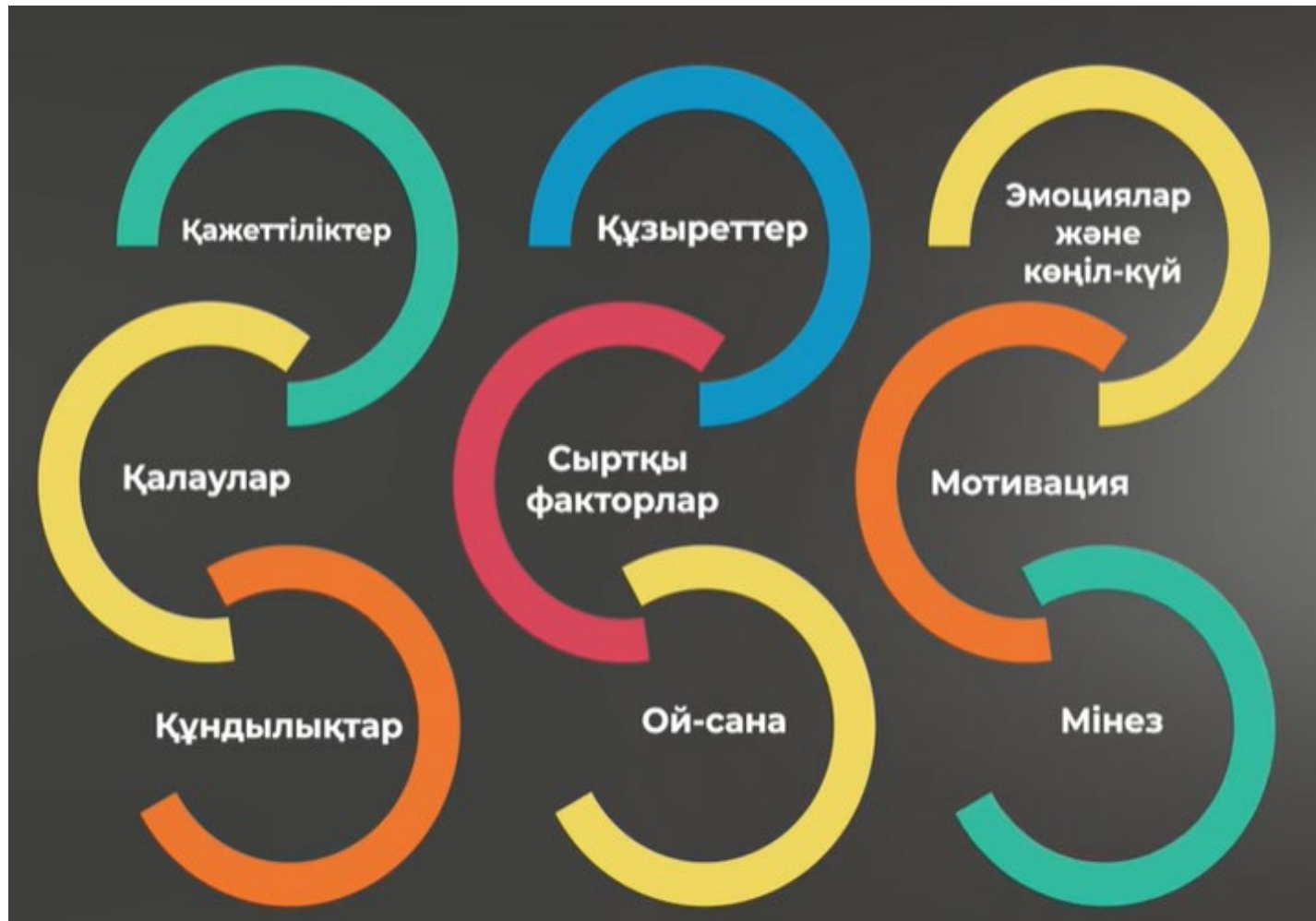
- Ештеңе істемеген адам ешқашан қателеспейді.
- Қателескен жарақат алғанмен тең, сабақ алған абзал.
- Қате алдау емес.
- Түтінсіз от жоқ, қатесіз адам жоқ.
- Шенді адам береді, ал адам қателесуі мүмкін.
- Бірінші қателіктен қорықпа, екіншісінен аулақ бол.
- Қатені жоққа шығару – екі есе қате. Қателіктен қорқу қателіктің өзінен де қауіпті.
- Қателік үшін ұрса да, құлатпайды.
- Қате даналыққа үйретеді.
- Қайталамау үшін қателіктерді есте сақтау керек.
- Түсінген қатені қайталама.
- Тәубе ет, бірақ болашақта қателеспе.
- Алдыңғы жақтағының қатесін артқы жақтағысы байқайды.
- Күннің бетінде де дақтар бар.
- Адасқың келмесе – айналаңа қара, қателескің келмесе – сұра.
- Жақсы адам қателессе – өзін кінәлайды, жаман адам қателессе – жолдасын кінәлайды.
- Қатесін мойындамағандар басқасын жасайды

Қалай шешім қабылдауға болады

«Шешім қабылдаймыз» сабағы

Шешімдерімізді анықтайтын факторлар

Сіз үшін не маңызды?

- Махаббат
- Жақсы бағалар
- Денсаулық
- Достар
- Бірбеткейлік
- Байлық
- Хобби (қандай?)
- Отбасы
- Ізгі ниет
- Оқу
- Әдемі келбет
- Жақсы қарым-қатынас
- Танымалдық
- Көшбасшылық
- Ерік-жігер
- Өзін-өзі дамыту
- Шығармашылық
- Адалдық

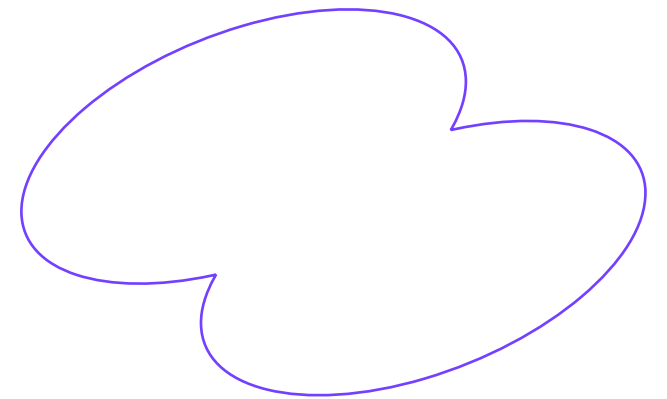
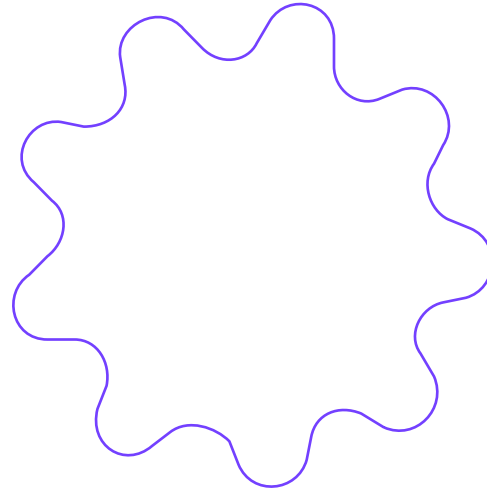
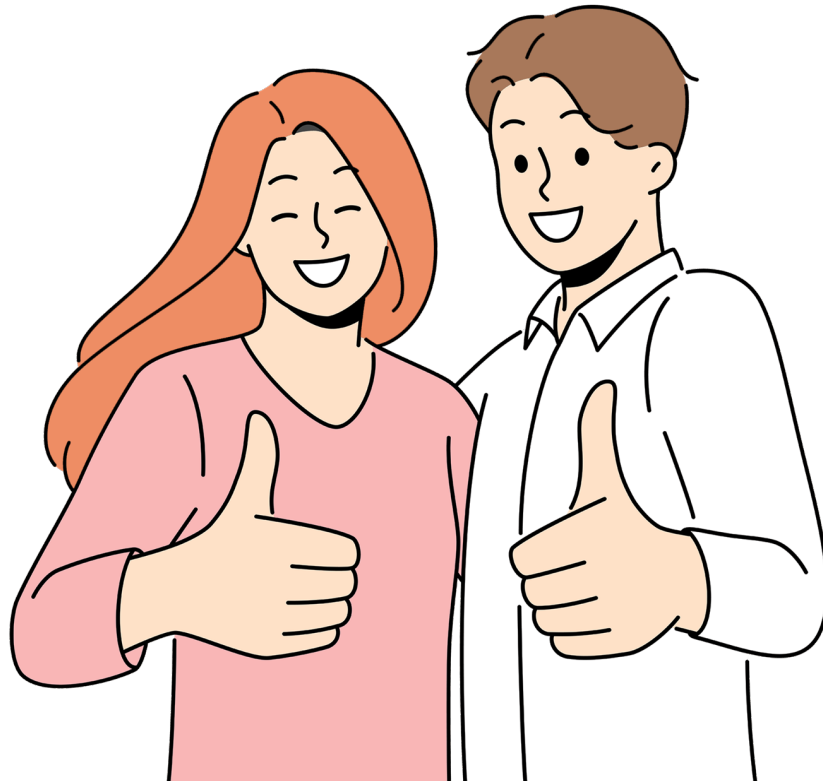
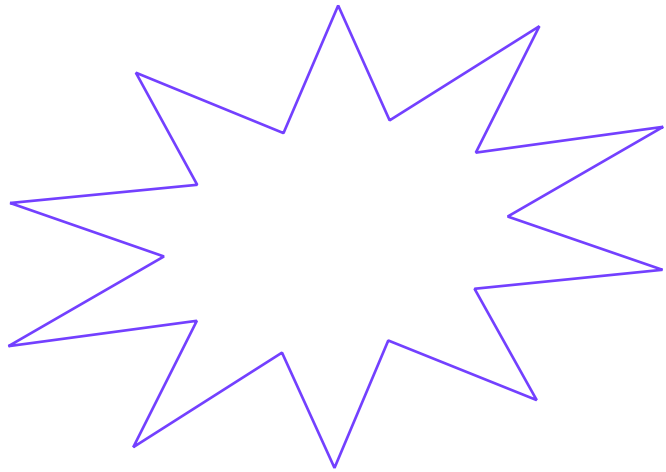

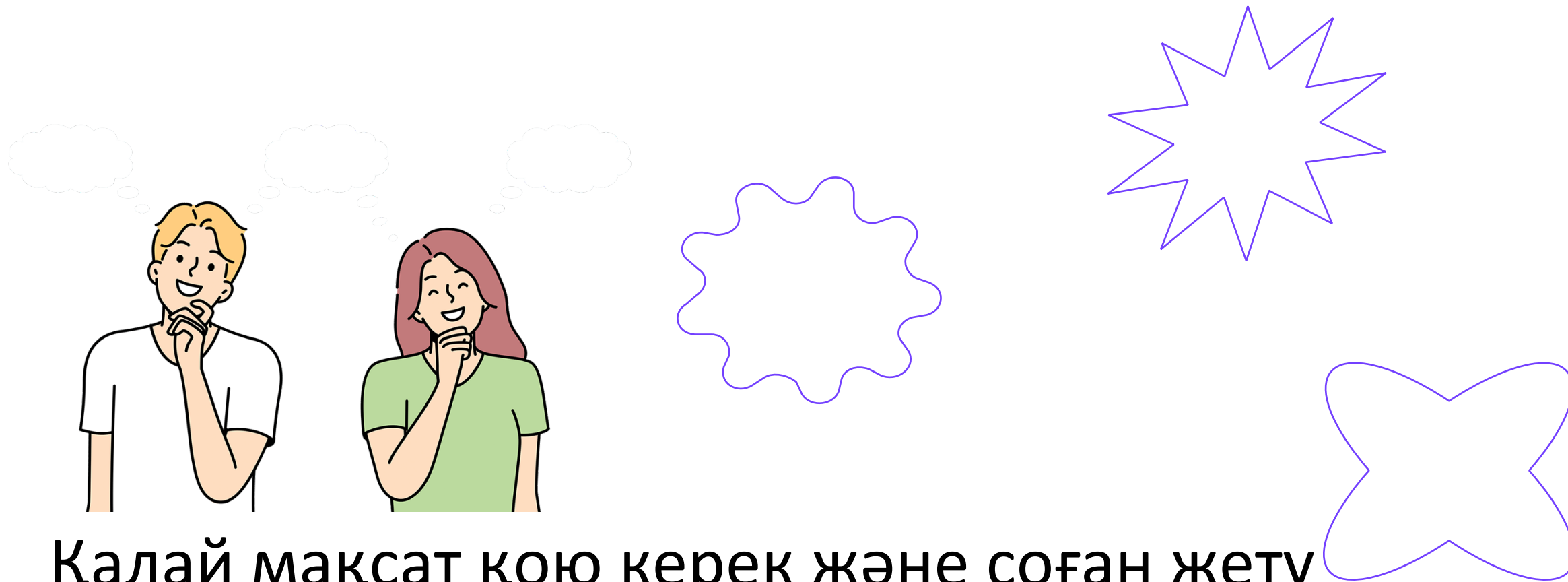
Не істеу керек?

- Жаңа досыңыз немесе құрбыңыз қала сыртындағы саяжайда көңілді кешке шақырады, бірақ сол жерге барсаңыз, ата-анаңыз құп көретіні екіталай екенін түсінесіз. Не істеу керек?
- Өз ойыңызша керемет адаммен таныстыңыз, бірақ ата-анаңыз мүлдем басқаша ойлайды, достықтарыңызға түбегейлі қарсы. Не істеу керек?
- Бірнеше ай бұрын сыныптасыңыздан бір кітап алдыңыз, өткен аптада қайтаруға уәде бердіңіз, ал ол күн сайын есіңізге салады. Бүгін тағы үйде ұмытып, мектепке барар жолда еске түсірдіңіз, сабақтың басталуына 5 минут қалды, үйге барып кітапты әкелу, сабаққа үлгеру мүмкін емес. Не істеу керек?
- Сыныптастарыңыздың, достарыңыздың жаңадан келген кекештеніп сөйлейтін, өзіне сенімсіз, «әзілкештерге» жауап қайтарып, өзін қорғай алмайтын қызды мазақтағанын естідіңіз. Не істеу керек?

Сіз шешесіз!

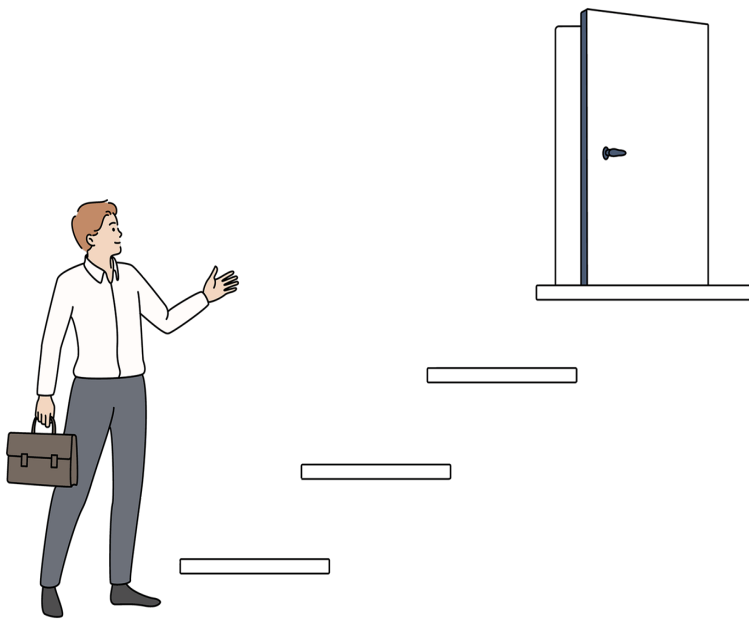
Қалай мақсат қою керек және соған жету
жолында өзіңізді қалай қолдау керек

«Қалай мақсат қойып, жетістікке жетуге болады» сабағы

Мақсат қою картасы

Жеке мақсатыңызды белгілеңіз	Бұл мақсаттың арманыңызға қандай қатысы бар? Бұл мақсат құндылықтарыңызға сәйкес келе ме? Мақсатты бірінші жақтан жазыңыз
Бірінші кезеңді белгілеңіз	Үлкен мақсатқа қол жеткізудің алғашқы қадамы болатын ең жақын тұрған мақсатты жазыңыз
Бастау нүктесін сипаттаңыз	Мақсатқа қатысты бүгінгі жағдайыңызды бағалаңыз
Бастайтын күнді белгілеңіз	Әрекетті бастайтын нақты күнді белгілеңіз
Ресурстарыңызға ревизия жүргізіңіз	Ресурстар сыртқы және ішкі болады. Ішкі ресурстар – жеке қасиеттеріңіз, қабілеттеріңіз, дағдыларыңыз, ал сыртқы ресурстар – басқа адамдардың көмегі, материалдық ресурстар және т.б.
Қиындықтардан алдын ала сақтаныңыз	Ықтимал кедергілер мен қиындықтар, сондай-ақ оларды жеңу жолдары туралы ойланыңыз

Өз картаңызды жасаңыз

Жеке мақсатыңызды белгілеңіз	Мен ... болғым келеді /... үйренгім келедіу /... іске асырғым келеді /... алғым келеді және т.б.
Бірінші кезеңді белгілеңіз	Сол үшін мен ... істеуім керек/маған ... қажет /мен ... істей аламын
Бастау нүктесін сипаттаңыз	Бүгінгі таңда мен... істей аламын, ... білемін, ... қолымнан келеді
Бастайтын күнді белгілеңіз	Мен (күні) ... бастаймын
Ресурстарыңызға ревизия жүргізіңіз	Менде мақсатқа жетуге көмектесетін ... қасиеттер бар
Қиындықтардан алдын ала сақтаныңыз	Маған ... кедергі болуы мүмкін. Солай болса, мен ... істеймін.

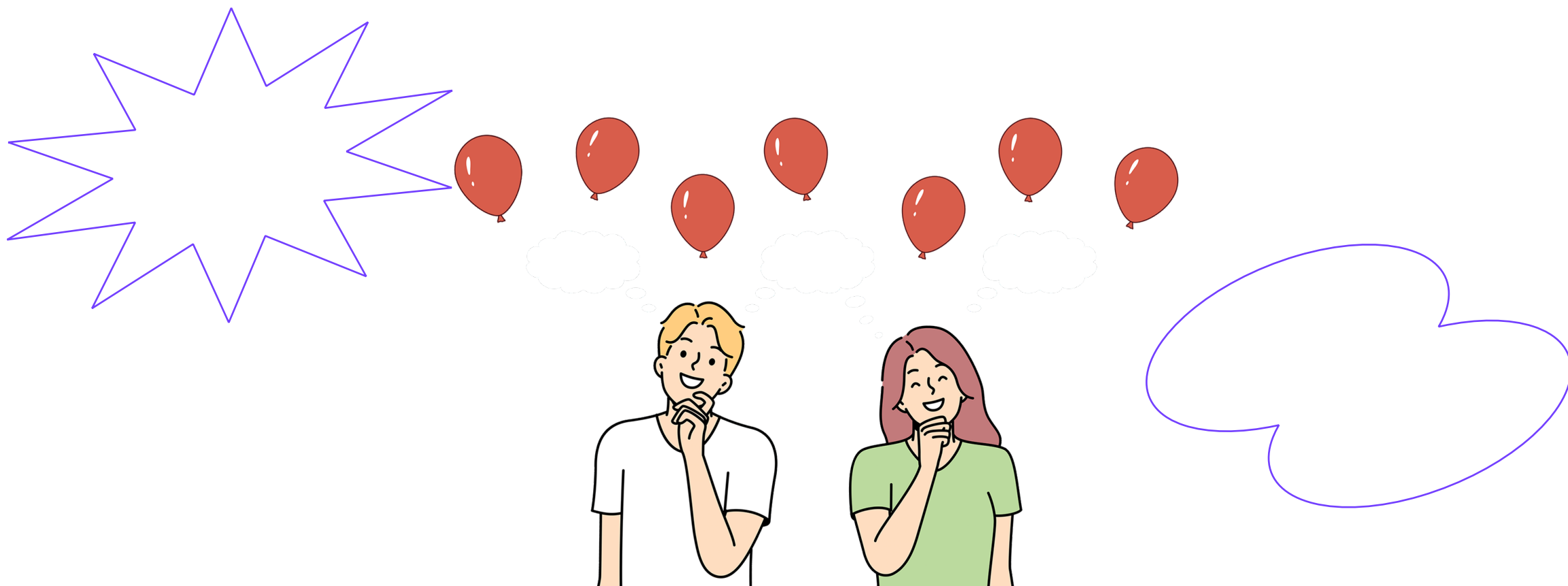
Қызанақ әдісі

- Тапсырманы жоспарлаңыз
- Таймерді 25 минутқа қойыңыз
- Қоңырау шырылдағанға дейін үзіліссіз және алаңдамай жұмыс істеңіз
- Бірінші раундтан кейін 3-5 минут үзіліс жасаңыз
- Әрбір төртінші раундтан кейін 15-30 минут демалыңыз

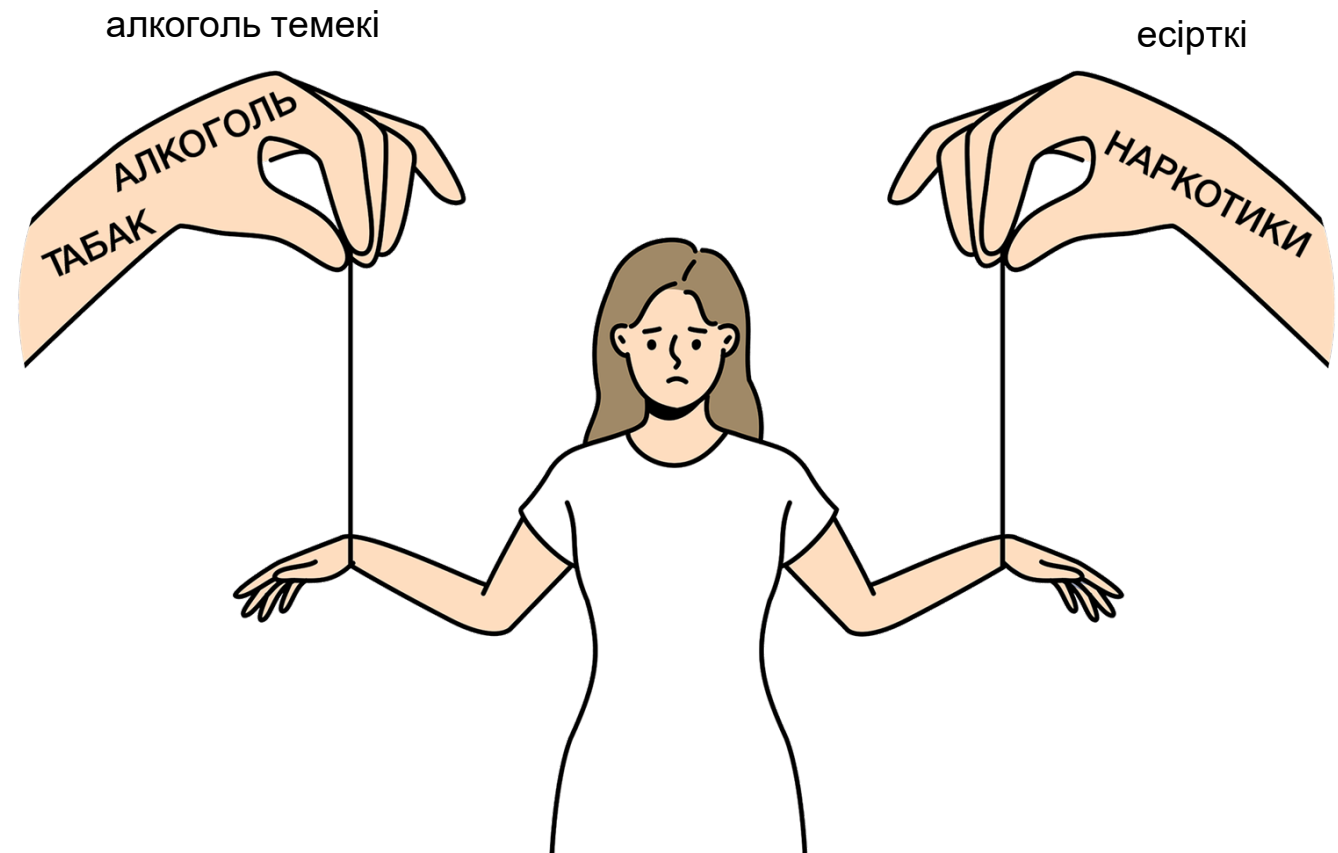
БҮГІН ҚЫЗАНАҚ ЖЕДІМ – КӨП ІС ТЫНДЫРДЫМ!

Алға, мақсатымызға жетейік!

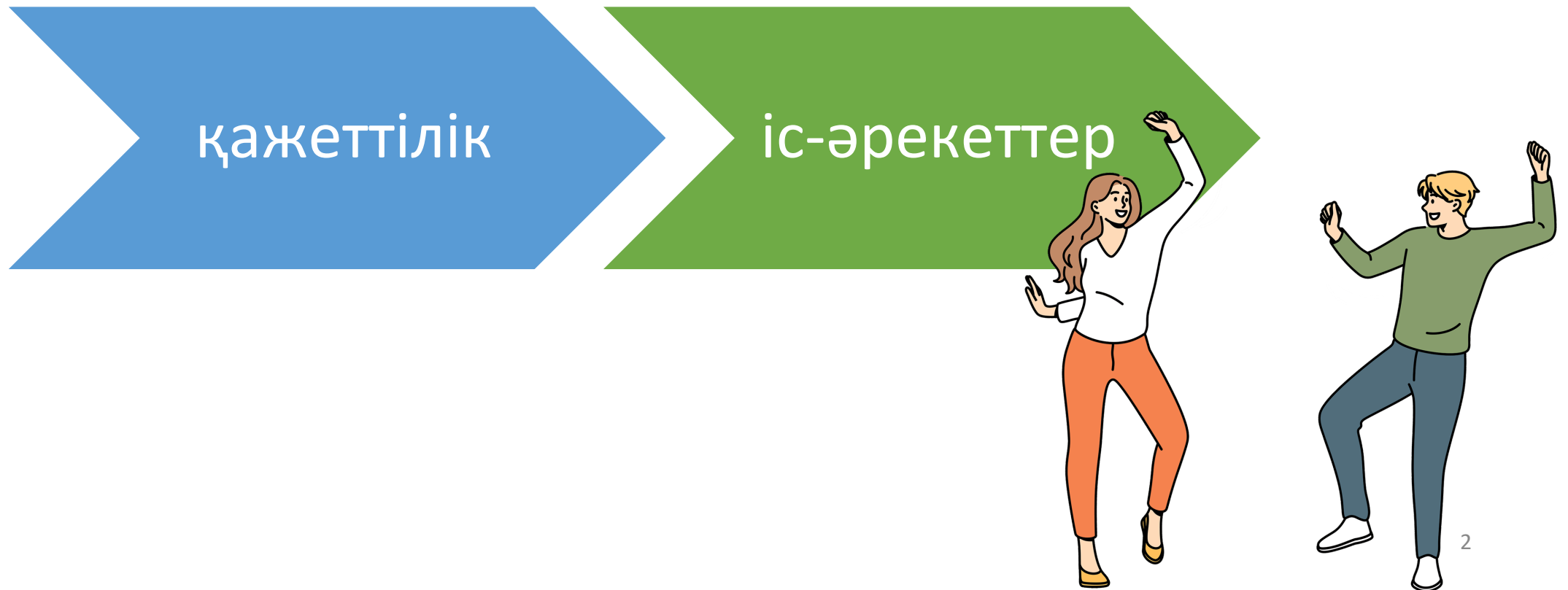

ӨЗІМІЗДІ САҚТАУ ҮШІН «ЖОҚ» ДЕП ҚАЛАЙ АЙТУҒА БОЛАДЫ

«Жаман әдеттердің алдын алу» сабағы

Қажеттіліктен іс-әрекетке

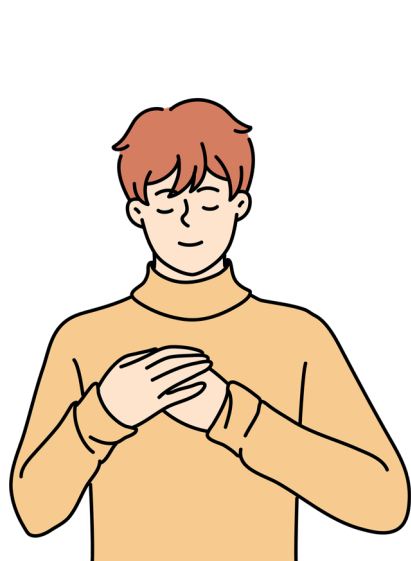
Қажеттіліктен іс-әрекетке

?

Іс-әрекеттен нәтижеге

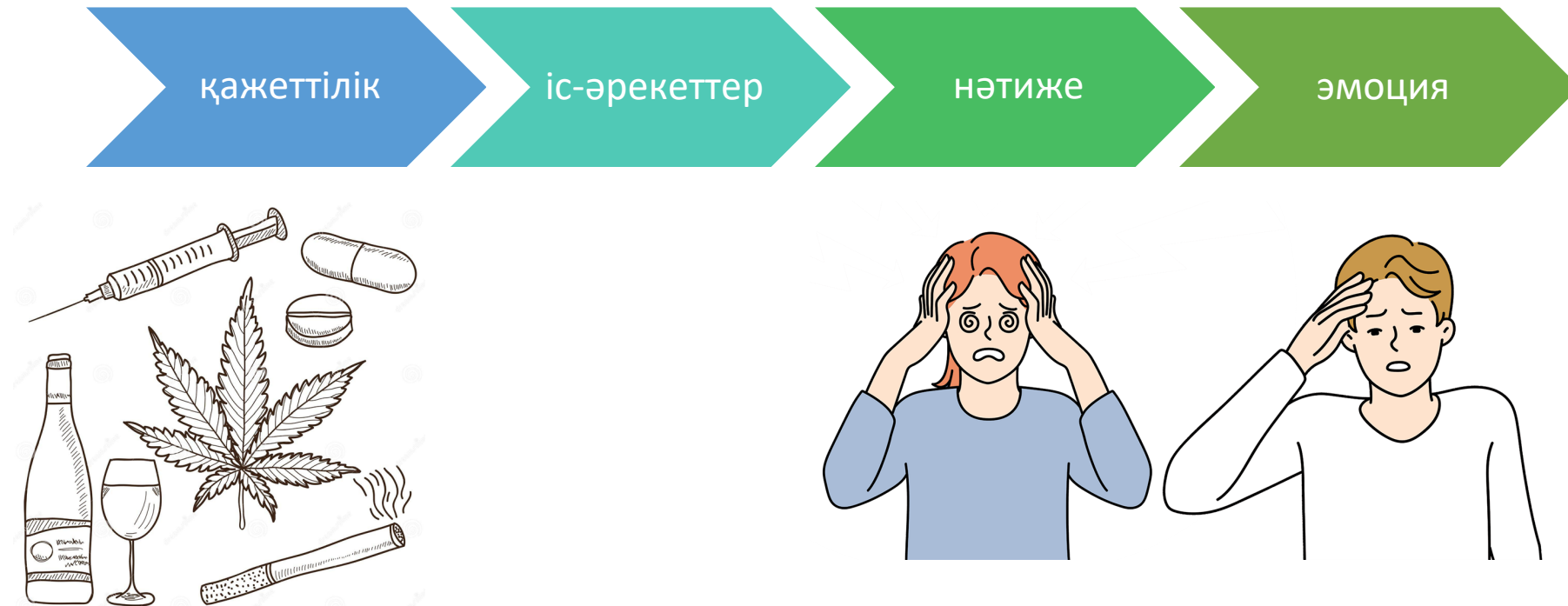
Іс-әрекеттен нәтижеге

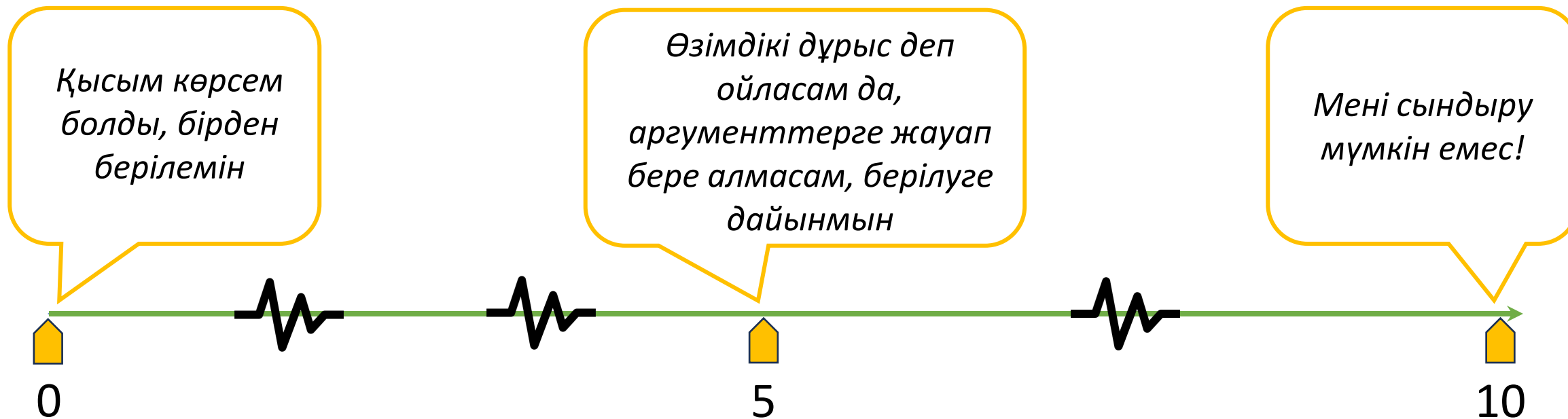
Іс-әрекеттен нәтижеге

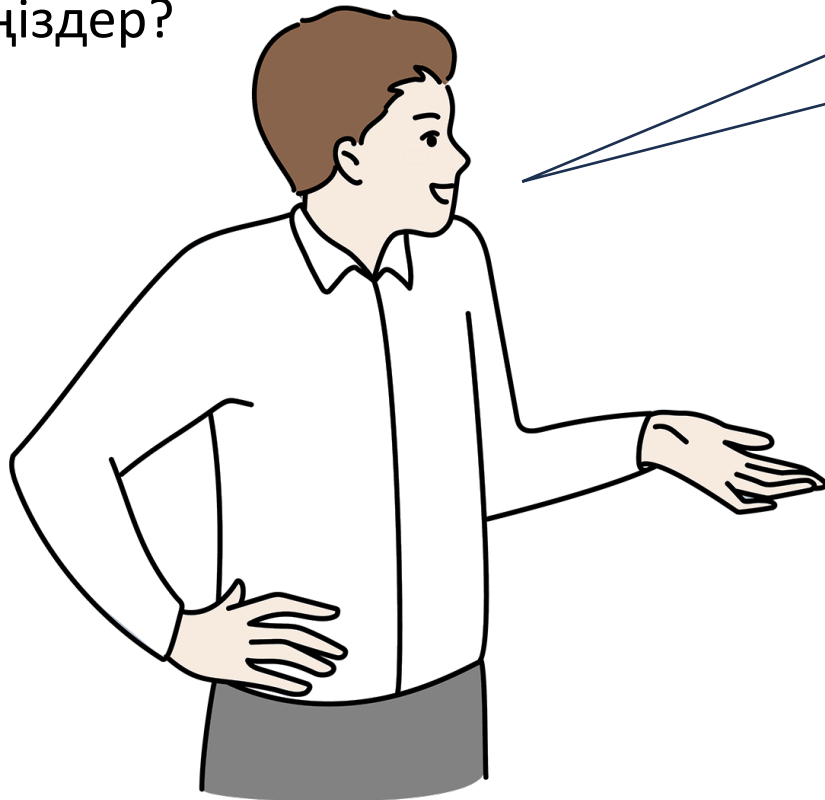
Іс-әрекеттен нәтижеге

Менің қысымға қарсы «бұлшық етім»

Егер сіздердің міндетіңіз
досыңызды/құрбыңызды
алкогольдің/есірткінің/вейптің
немесе темекінің дәмін татып
көруге көндіру болса, не айтар
едіңіздер?

Мен... деп
айтар едім

Қалай айту керек

ЖОҚ!

- Кейде жауап беруге асықпау, уақытты созу жеткілікті, сонда әлгі адам өзі-ақ қояды.
- Көмекке әзіл келуі мүмкін.
- «Маған алаңдағаның үшін рахмет, бірақ мен басқа жолын табамын. Сондықтан жоқ деймін».
- «Егер біз сені құрметтесін десең, онда ...» деген «ұсынысқа» «Егер мені құрметтесең, онда менің пікірім сен үшін маңызды болуы керек» деп жауап бере аласыздар.
- Үзіліс жасау пайдалы: «Ойлануым керек. Маған біраз уақыт бер».

Ойланыңыздар!

*Нақты несі күшті?
Мен үшін күшті ме?
Мен кім үшін күшті болып
көрінім келеді?*

*Бұл күшті
ғой!*

Ойланыңыздар!

*Күш неде?
Басқа адамдарға, зиянды
заттарға өзімді басқаруға рұқсат
беріп, өмірімнің қожайыны
болудан қалу ма?*

*Әлсіздер ғана бас
тартады!*

Ойланыңыздар!

*Иә, кем емеспін, маған да болады,
бірақ мен одан бас тартуды
таңдаймын – бұл менің еркім
және таңдау еркіндігім.*

*Оларға болады,
онда саған да
болады! Олардан
кем емессің!*

Ойланыңыздар!

*Адамдар өзін де, өзгені де
ойламайтын осындай ұжымда
болғым келе ме? Басқа жерден
таппаған не нәрсені осы жерден
аламын? Басқаша қалай ала
аламын?*

*Айналадағылар
сияқты бол!
Ұжымнан ажырама!*

Ойланыңыздар!

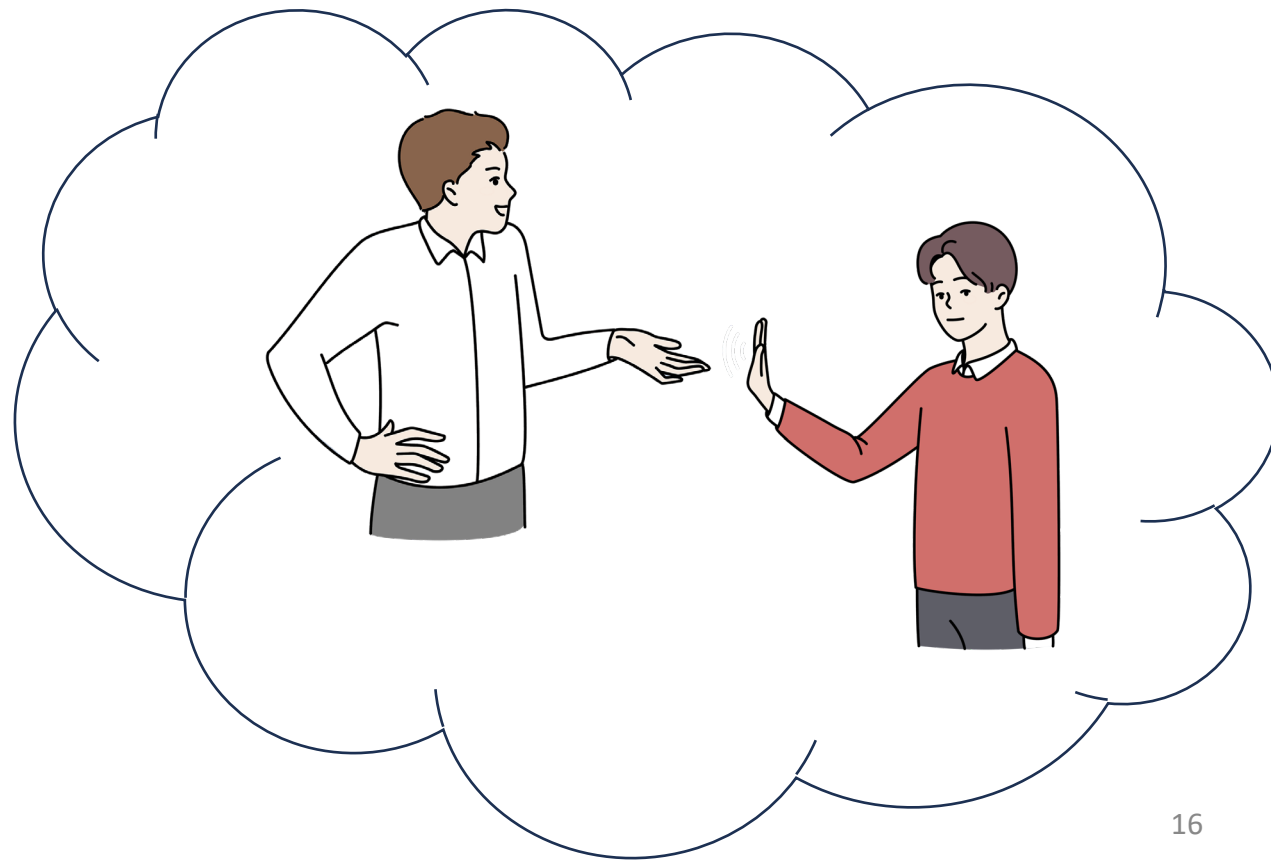
Иә, мұндай сезімдерді бастан кешірмеуім мүмкін, бірақ бір сұрақ бар: олар соған тұра ма? Таңдау жасағанда біз бір нәрсеге ие боламыз немесе бір нәрсені жоғалтамыз. Мұнда мен аз ғана уақыт ішінде жаңа сезімдерге бөленемін және соларға деген мені өмір бойы басқаратын құмарлыққа салынамын. Шешім қабылдауда тәуелсіздігімді, денсаулығымды, жақсы қарым-қатынастарымды жоғалтамын, ең бастысы, соған ақша жұмсаймын. Ойлануға тұрарлық.

Бұл керемет!

Жай ғана «Жоқ» деп айту керек

Мұны мүмкіндік болса, адамның жүзіне тура қарап, байсалды әрі нақты айтуға тырысу керек. Кейде ым-ишара қосса, салмақтырақ шығады.

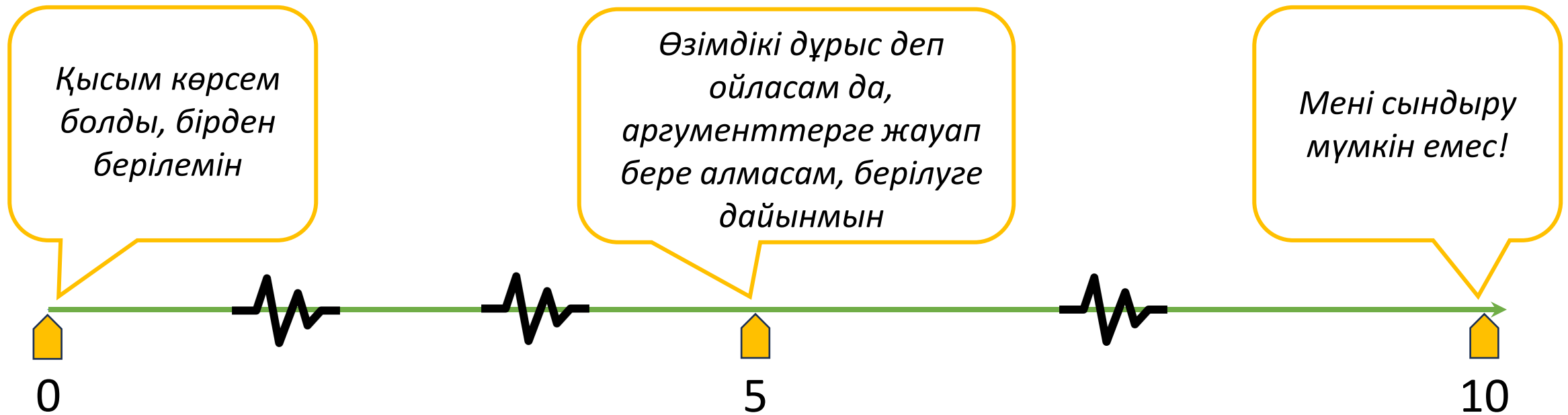
Қалай айту керек

ЖОҚ!

- Кейде жауап беруге асықпау, уақытты созу жеткілікті, сонда әлгі адам өзі-ақ қояды.
- Көмекке әзіл келуі мүмкін.
- «Маған алаңдағаның үшін рахмет, бірақ мен басқа жолын табамын. Сондықтан жоқ деймін».
- «Егер біз сені құрметтесін десең, онда ...» деген «ұсынысқа» «Егер мені құрметтесең, онда менің пікірім сен үшін маңызды болуы керек» деп жауап бере аласыздар.
- Үзіліс жасау пайдалы: «Ойлануым керек. Маған біраз уақыт бер».
- Жай ғана «Жоқ» деп айту керек.
- Шешіміңізде табанды болыңыз, әлгі адам мазалағанын қоймаса, көмек сұрауға мәжбүр боласыз деп айтыңыздар.

Менің қысымға қарсы «бұлшық етім»

Зорлық-зомбылықты қалай болдырмауға болады

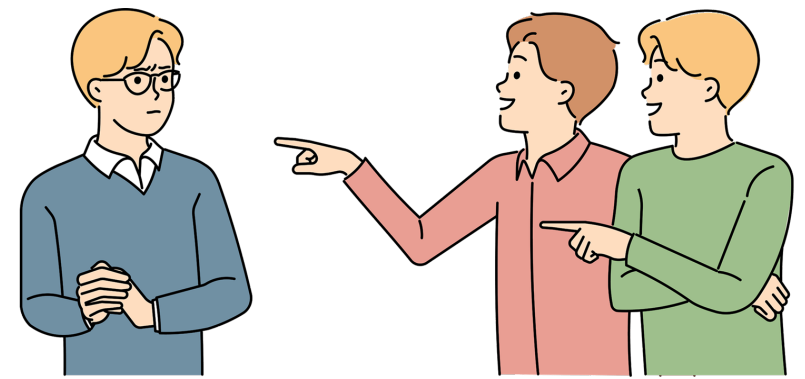
«Зорлық-зомбылықтың алдын алу және өзіңізді одан қорғау
жолдары» сабағы

КЛИМ

Өткен аптада біздің сыныпқа жаңа оқушы келді, біздің ортаға кірігіп кету қиын соғып жүргені көрініп тұр. Бірінші күні мектепке біртүрлі оғаш киіммен келді. Көпшілігіміз джинсы мен футболка киеміз, сондықтан оның киімі бәріне күлкі болды. Кейбіреулер ол басқаларға қарағанда күштірек көрінгісі келіп, сондықтан осылай киінді деп шешті. Үзілісте ол аяқ киімінің бауына шалынып құлады, ал түскі ас кезінде ортақ үстелге отыруға батылы жетпеді, өйткені балалар оны күлкіге айналдырып, мазақ етті. Маған бұл жағдай мүлдем ұнамайды, онымен достасқым келер еді. Бірақ достассам, балалар мені мазақтай бастайды деп қорқамын. Не істеуім керек?

Ойлануға арналған сұрақтар

- Жағдайдың күрделілігі неде?
- Жаңадан келген оқушы не сезінеді деп ойлайсыздар?
- Клим өзін қалай сезінеді деп ойлайсыздар?
- Клим қандай әрекет жасай алады?
- Сол әрекеттердің ықтимал оң немесе теріс салдары қандай?
- Сіздер қайсысын таңдайсыздар және неге?

ВОВА

Біздің сыныпта бір бала бар, өзі біртүрлі, балалардың көпшілігі оған қырын қарайды. Үнемі бір жағдайға тап болады да жүреді, үнемі күлкіге қалады. Кеше сабақта тақтаға бара жатып сүрініп, құлап қалды, ал асханада үстіне апельсин шырынын төгіп алады. Сөйтіп көбінесе түкке тұрғысыз әзіл-қалжың нысанасына айналады. Мен соның бәріне куә болған кезде өзімді жаман сезінемін.

Тіпті онымен дос болғым келер еді, бірақ солай істесем, сыныптастарым маған күліп, тіпті мазақ ете бастайды деп қорқамын. Не істеуім керек?

Ойлануға арналған сұрақтар

- Жағдайдың күрделілігі неде?
- Жаңадан келген оқушы не сезінеді деп ойлайсыздар?
- Вова өзін қалай сезінеді деп ойлайсыздар?
- Вова қандай әрекет жасай алады?
- Сол әрекеттердің ықтимал оң немесе теріс салдары қандай?
- Сіздер қайсысын таңдайсыздар және неге?

ВАН ЛИ

Менің атым – Ван Ли, әкем – қытайлық. Мен қытайлық болғанымды мақтан тұтамын, бірақ сол туралы мектепте айтудан қорқамын, өйткені жақында осында ауысып келдім, ал балалар маған сенімсіздікпен қарайтын сияқты. Мен Қытай, оның мәдениеті туралы көп айтып бере аламын, сыныптастарыма бәлкім қызықты болар ма еді. Бірақ өзім, отбасым, қытайлық дәстүрлеріміз бен ерекшеліктеріміз бәрі болып көрінеді, ешкім менімен араласқы келмейді деп қорқамын. Сөйтіп жаңа ме мүлдем доссыз қаламын деп қорқамын. істеуім керек?

Ойлануға арналған сұрақтар

- Жағдайдың күрделілігі неде?
- Ван Ли не сезінеді деп ойлайсыздар?
- Балада жағдайдан шығудың қандай жолдары бар?
- Сол жолдардың ықтимал оң немесе теріс нәтижелері қандай?
- Сіздер қай жолды таңдайсыздар және неге?
- Ван Лидің жаңа сыныптастарына қандай кеңес берер едіңіздер?

АННА

Біздің сыныпқа Руслан деген жаңа оқушы келді. Екеуіміз қатты ұқсаймыз: бірдей жануарларды жақсы көреміз, бірдей компьютерлік ойындар ойнаймыз және бірдей кітаптарды оқимыз! Менің ойымша, біз өте жақсы дос бола аламыз! Бірақ достарым Русланмен дос болмауым керек дейді, өйткені ол бізден сәл өзгеше — мүгедектер арбасын пайдаланады. Бірақ мен мұны достыққа кедергі деп санамаймын. Руслан маған бұлшық еттері сәл басқаша жұмыс істейтінін, ал мүгедектер арбасы маған аяғым жүруге қалай көмектессе, оған да дәл солай жүріп-тұруына көмектесетінін айтты. Мен бәріміздің дос болып, бірге ойнағанымызды қалаймын. Бірақ достарым, өкінішке орай, мұны әлі түсінбейді. Менің ойымша, олар әдепсіздік танытып жүр. Не істеуім керек?

Ойлануға арналған сұрақтар

- Жағдайдың күрделілігі неде?
- Анна не сезінеді деп ойлайсыздар? Ал Руслан ше?
- Аннада жағдайдан шығудың қандай жолдары бар?
- ол жолдардың ықтимал оң немесе теріс салдары қандай?
- Сіздер қай жолды таңдайсыздар және неге?

